

แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
Guidelines for School Administration Based on the Thailand 4.0 Policy
under the Office of the Educational Service Area

โสภี วิวัฒน์ชาญกิจ
Sopee Wiwatchankit
คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข
E-mail: splek_01@hotmail.com

รับบทความ: 25 ตุลาคม 2568; แก้ไขบทความ 11 ธันวาคม 2568; ตอรับบทความ: 13 ธันวาคม 2568
Received: October 25, 2025; Revised: December 11, 2025; Accepted: December 13, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานปัจจุบันของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตอนนโยบายไทยแลนด์ 4.0 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบายไทยแลนด์ 4.0 และ 3) เสนอแนะแนวทางพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 385 คน ได้จากการคำนวณโดยสูตรทาร์ ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานปัจจุบันต่อนโยบายไทยแลนด์ 4.0 พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายมีระดับอยู่ในระดับปานกลาง โดยรับรู้มากที่สุดจากสื่อสังคมออนไลน์ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง ขณะที่การส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยด้านทัศนคติการยอมรับนโยบายมีระดับปานกลาง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 3) แนวทางพัฒนาสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ได้แก่ การพัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ การเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรและนักเรียนให้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครู การสนับสนุนเครือข่ายวิชาการและเครือข่ายทางสังคมระหว่างสถานศึกษา การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา เทคโนโลยี และการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสมรรถนะการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการส่งเสริมโครงการพัฒนาทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนโดย ตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางต่อการดำเนินงานตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความสำคัญ : แนวทางการบริหาร; สถานการศึกษา; นโยบายไทยแลนด์ 4.0

Abstract

This study aimed to 1) examine the current implementation status of educational institutions under the Office of the Basic Education Commission in relation to the Thailand 4.0 policy, 2) investigate the factors influencing the Thailand 4.0 policy, and 3) propose development guidelines for educational institutions to align with the policy. The sample consisted of 385 educational personnel, determined using Yamane's formula. A questionnaire

was employed as the research instrument, and the data were analyzed using mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The findings revealed that: 1) The current implementation of the Thailand 4.0 policy showed that the level of information exposure regarding the policy was moderate, with social media being the primary source. The competencies of school administrators were at a high level, while the promotion of a learning culture within schools was at a moderate level. 2) The factors related to attitudes toward accepting the policy were at a moderate level. Knowledge and understanding of the Thailand 4.0 policy were also at a moderate level, as was participation in school projects or activities related to the policy. 3) The recommended development guidelines for educational institutions to align with the Thailand 4.0 policy included developing administrators' leadership to accommodate change, fostering learning organizations, enhancing the capacity of personnel and students to pursue self-directed learning, promoting teachers' professional ethics, supporting academic and social networks among educational institutions, and advancing educational innovations, technology, and instructional practices to strengthen learners' competencies. Additionally, schools should promote activities that develop 21st-century life skills among students. Overall, the variables displayed a moderate positive correlation with the implementation of the Thailand 4.0 policy, with statistical significance at the 0.01 level.

Keywords: Administrative Guidelines; Educational Institutions; Thailand 4.0 Policy

บทนำ

นโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 เยาวชนของประเทศเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ซึ่งต้องมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษา สร้างผู้เรียนที่มีสมรรถนะเป็นที่ต้องการ สนับสนุนการคิดนวัตกรรม และการพึ่งตนเองได้บ้างทางด้านเทคโนโลยี (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2561) โดยการหล่อหลอมเยาวชนให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เรียนรู้ตลอดเวลา รักการอ่าน มีวินัย และมีคุณธรรมจริยธรรม และทักษะ เพื่อเป็นคนดีและคนเก่ง เป็นกำลังที่สำคัญของประเทศต่อไป เรียนรู้ตลอดเวลา รักการอ่าน มีวินัย และมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นคนดีและคนเก่ง เป็นกำลังที่สำคัญของประเทศต่อไป และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงการส่งเสริมทักษะสำคัญ เช่น ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการคิดวิเคราะห์ โดยอาศัยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือ เพื่อสร้างนวัตกรรมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ พร้อมทั้งปรับบทบาทครูให้เป็น โค้ช ผู้ชี้แนะ และส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ให้ความสำคัญกับความต้องการและพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นหลัก การบูรณาการความรู้ พัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำองค์ความรู้จากแหล่งต่างๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เพื่อผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม และตอบสนองความต้องการของประเทศในยุคดิจิทัลได้ และสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากล

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร เพื่อใช้นโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อนโยบายไทยแลนด์ 4.0 และเพื่อให้ทราบถึงความต้องการในปัจจุบันของสถานศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 รวมทั้งการนำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานในปัจจุบันต่อนโยบายไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อนโยบายไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยทัศนคติการยอมรับต่อนโยบาย ปัจจัยความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ปัจจัยการมีส่วนร่วมกับนโยบาย ปัจจัยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และปัจจัยการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นไปในทางบวก

ขอบเขตด้านตัวแปรที่วิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา การส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านคุณภาพของสถานศึกษาและคุณภาพของนักเรียน
2. ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ทัศนคติการยอมรับต่อนโยบาย ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย การมีส่วนร่วมกับนโยบาย ผลสัมฤทธิ์ด้านคุณภาพของสถานศึกษาและคุณภาพของนักเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้ใช้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย โดยจะทำตามลำดับ ขั้นตอนการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมวางแผนการดำเนินงาน ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน ขั้นตอน ที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยไม่ทราบขนาดประชากร ที่แน่ชัด และไม่ทราบสัดส่วนของประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 385 คน ได้มาโดยใช้ตารางกำหนดตัวอย่างของ ทารุโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane. 1970 :607 – 610 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม.2559)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งแบบสอบถามดังกล่าว ได้สร้างขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาให้มีความเหมาะสมครอบคลุมตัวแปร เนื้อหา วัตถุประสงค์ โดยได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบและหาความเชื่อมั่น (IOC) แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานในปัจจุบันต่อนโยบายไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่ และ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตอนที่ 2 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 สร้างแบบสอบถาม เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถาม สื่อความหมายชัดเจนผู้อ่านแล้วเข้าใจ และนำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงในเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจนและใช้ดัชนีความสอดคล้อง หรือเรียกว่า IOC โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาลงความเห็นค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.6-1.0 แสดงว่าเป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.3 นำแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.4 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามแบบครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.901

2.5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 385 ชุด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ตอบแบบสอบถามทราบ รวมถึงชี้แจงให้ทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งหมด เพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับมาครบถ้วนตามวันเวลาที่กำหนด

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ และนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนประชากร กรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล ทศนคติการยอมรับนโยบาย ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย การมีส่วนร่วมกับนโยบาย ผลสัมฤทธิ์ด้านคุณภาพของสถานศึกษาและคุณภาพของนักเรียน นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานในปัจจุบันต่อการใช้นโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยผลการวิจัย มีดังนี้

1.1 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีระดับการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง โดยรับรู้จากสื่อโซเชียลมีเดีย หรือสังคมออนไลน์สูงสุด

1.2 ทศนคติการยอมรับนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีทัศนคติการยอมรับนโยบายในระดับปานกลาง

1.3 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับในระดับปานกลาง

1.4 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนกับการร่วมโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษาต่อนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

1.5 สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะระดับสูง

1.6 การส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมมีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยทัศนคติการยอมรับนโยบาย ปัจจัยความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ปัจจัยการมีส่วนร่วมกับนโยบาย ปัจจัยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และปัจจัยการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาพรวม โดยทั้งห้าตัวแปรสามารถร่วมทำนายต่อนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0

3.1 ควรขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ให้มีการพัฒนา หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย โดยนำสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษา สื่อ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ของเด็กเพื่อ

พัฒนาให้ผู้เรียนให้มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ มีทักษะทางภาษา การอ่าน การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และสามารถบูรณาการความรู้ได้อย่างสร้างสรรค์

3.2 พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

3.3 พัฒนาวัฒนธรรมของสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พัฒนาความรู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของบุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษา

3.4 พัฒนาครูผู้สอนให้มีศักยภาพสูง มีความรู้ ความสามารถ มีเทคนิคใหม่ ๆ ในการถ่ายทอดความรู้ และสนับสนุนในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน และเป็นผู้นำทางจิตใจ มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดีต่อเยาวชน

3.5 ส่งเสริม และสนับสนุนการสร้างเครือข่ายวิชาการ เครือข่ายทางสังคมร่วมกับสถานศึกษา/หน่วยงานอื่น ๆ เพื่อทางการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของบุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษา

3.6 พัฒนาวัฒนธรรมทางการศึกษา สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ พัฒนาความรู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

3.7 ส่งเสริมการจัดโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะในการดำเนินชีวิตใน ทศวรรษที่ 21 ของนักเรียน

อภิปรายผล

1. สภาพการดำเนินงานในปัจจุบันนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ในภาพรวมมีระดับการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง โดยรับรู้จากสื่อโซเชียลมีเดีย หรือสังคมออนไลน์สูงสุด มีทัศนคติการยอมรับต่อนโยบายในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ การมีส่วนร่วมกับการร่วมโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษา ต่อนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของกรวิก พรนิมิต (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจนโยบาย Thailand 4.0 ในจังหวัดเชียงใหม่และลำปาง โดยผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า ประชาชนใน จังหวัดเชียงใหม่และลำปาง มีความรู้ความเข้าใจนโยบาย Thailand 4.0 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 65.9 และอยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.1 และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของศรัณยา จิตชัยโกคา (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติและการยอมรับ นโยบายจัดระเบียบสังคมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาวิจัยครั้งนั้น พบว่า การเปิดรับ ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายจากโซเชียลมีเดีย หรือสังคมออนไลน์สูงสุด โดยมีความรู้ ความเข้าใจ และมี ทัศนคติการยอมรับต่อนโยบายในระดับปานกลาง

2. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะ อยู่ในระดับสูง สำหรับการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีระดับการ ดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของกิตติโชติ พิมพ์เพ็ง และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2554) โดยได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดย

ที่ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการการเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

3. การส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของวิเชษฐ เทียนทอง และสุพรรณิ สมานญาติ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผลการศึกษาวิจัยครั้งนั้น พบว่า สภาพวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาลฯ อยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาลฯ คือการสร้าง ความมุ่งมั่นและแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกิดการเรียนรู้ โดยมีกระบวนการดำเนินการ ดังนี้ 1) สร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2) ส่งเสริมความผูกพันในการทำงาน 3) ส่งเสริมการเรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นทีม 4) สร้างระบบในการแบ่งปันการเรียนรู้ 5) ส่งเสริมให้บุคลากรที่กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย 6) องค์กรต่อเชื่อมต่อกับสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร และ 7) สมรรถนะของผู้นำและการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้และสอดคล้องกับแนวคิดของ Baek-Kyoo & Park, Sunyoung (2010)

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยทัศนคติการยอมรับนโยบาย ปัจจัยความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ปัจจัยการมีส่วนร่วมกับนโยบาย ปัจจัยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และปัจจัยการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาพรวม โดยทั้งห้าตัวแปรสามารถร่วมทำนายนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Donald S. Van Meter and Carl E. Van Horn, 1975) โดยกำหนดปัจจัยความสำเร็จการของนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ องค์กรประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 2) ทรัพยากรของนโยบาย 3) การมีส่วนร่วมและทัศนคติต่อนโยบายของผู้รับผิดชอบนโยบายไปสู่การปฏิบัติและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทุกภาคส่วน 4) การสื่อสารระหว่างองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ 5) คุณลักษณะของหน่วยงาน/องค์กรต่าง ๆ ที่รับผิดชอบนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และ 6) ผลสัมฤทธิ์ของคุณภาพขององค์กร

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดแนวนโยบายและแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจน ในการส่งเสริมสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีวัฒนธรรมการเรียนรู้ แนวปฏิบัติ นโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 และมีการสื่อสารให้สถานศึกษาในสังกัดรับทราบอย่างทั่วถึงกัน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยมีการนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือสถานศึกษาในสังกัด ให้เข้าร่วมเครือข่ายการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนอื่น ๆ ในนโยบาย พร้อมทั้งจัดสรรทุนอุดหนุนให้แก่สถานศึกษาอย่างเพียงพอต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาครู พัฒนานักเรียน พัฒนาหลักสูตร พัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนานักเรียน โดยใช้วัตรกรรมทางการศึกษา สื่อ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดวิเคราะห์ มีทักษะทางภาษา การอ่าน การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุมีผล และสามารถบูรณาการ

ความรู้และนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และสามารถแข่งขันได้

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต่อนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พัฒนาความรู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของของบุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

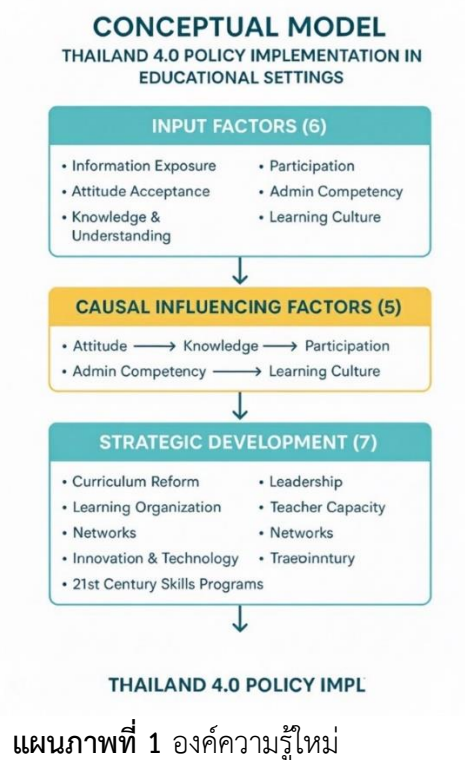
1.3 ศึกษาวิเคราะห์ที่รับผิดชอบในการพัฒนาสถานศึกษา สามารถนำกลยุทธ์การพัฒนาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต่อนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ในการส่งเสริมการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต่อนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ในลักษณะเฉพาะกลุ่ม เช่น สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สถานศึกษาที่ได้รับผลการประเมินคุณภาพในระดับที่แตกต่างกัน เพื่อหาแนวทางพัฒนาสถานศึกษา เพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย ไทยแลนด์ 4.0 ในบริบทที่เหมาะสมเฉพาะกลุ่ม

2.2 สถานศึกษาแต่ละแห่งควรมีการวิจัยและจัดทำยุทธศาสตร์ของแต่ละสถานศึกษาเพื่อให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของตนเองและเป็นประโยชน์กับสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2560). **แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรวิก พรนิมิต.(2560). ความรู้ ความเข้าใจนโยบาย Thailand 4.0 ในจังหวัดเชียงใหม่และลำปาง. **วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ**,27(4),871-882.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพ. (2559). **พิมพ์เขียว Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน**.กรุงเทพมหานคร.
- การพัฒนาหลักสูตร. (2560).**หนังสือเรียนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น**.สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2568 จาก : <http://members.thai.net/thaitap/ac>.
- จิรัฏฐ์ แจ่มสวาง. (2560). **ครูยุคใหม่...สร้างเด็กไทย 4.0**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2568 จาก, จาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=49634&Key=news_act.
- จุฑารัตน์ ศราวงษ์วงศ์. (2551). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จในการจัดการความรู้. **วารสารวิจัยสมาคมห้องสมุด**. 1(1), 35-49.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2560). **การจัดการศึกษา 4.0 กบการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาประยุกต์วิชาการ.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2560). **ครูและนักเรียนในยุคการศึกษาไทย 4.0. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม**, 7(2), 14–29. สืบค้น จาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/e-jodil/article/view/222194>.
- ศิริลักษณ์ ชมพูคำ. (2561). **เป็น 'ครู' ยุค 4.0 ทำอย่างไร จิตอาสาพลังแผ่นดิน**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2568 จาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/40479>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **กรอบกลยุทธ์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด (พ.ศ. 2560 – 2564)**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.